

«Yəhwaning guwahqiliri» oʻq

bəx so'al

Aka-uka, aqa-singil qerindaxlirimiz səmigə: —

Yeqında əzlrini atalmix «Yəhwaning guwahqiliri» dəp atiwaloqan bəzi kixilər hərhil namlar bilən Məsih qerindaxlirimizni azdurməqçi bolup arimiz oʻqə soqunup kirdi. Bu hildiki kixilər bilən baxqə sorunlardimu uqrixip qeliximiz mumkin. Qerindaxlirimiz oʻqə məlum boluxi kerəkki, əzigə atalmix «Yəhwaning guwahqiliri» degən namni qoyuwaloqan bu kixilər bid'ət (həqiqəttin azoqan) bir məzhəpkə təwə kixilərdur. Bu məzhəp bəzidə əzini «Kəzitiv Munari» (rusqə «Baxnya», Ingliz tilida «[WATCHTOWER](#)») dəpmu ataydu.

Bu kiqik kitabqini yezixitiki məqsət:

(a) aka-uka, aqa-singil qerindaxlirimizning muxu təxkilatning natoqra təlimining mahiyitini bilip yetixi üqün;

(ə) əzigə «Yəhwaning guwahqiliri» degən namni qoyuwaloqanlarni səmimiy wə kiqik pe'illik bilən agahlandurup, ularning xu təxkilatning bid'ətlik həm aldamqilikidin qutulup, Rəbbimiz Əysə Məsihtə boləqan həqiqiy nijatlikni tepixi üqün.

«Kəzitiv Munari» degən məzhəp 1871-yili məydanoqə kəlgən; ular məydanoqə qikqəndin tartip təlimlirini üq-tət qetim əzgərtkən. Ular «sahta hux həwər» wə «sahta Əysə Məsih»ni təxwiq qilməqta.

«Yəhwaning guwahqiliri» degən bu məzhəp öz namini «Yəxaya» 43:10 wə 44:8diki ayətkə اساسən qoyqan: —

«**Silər Mening guwahqilirimdursilər, ... dəydu Yahwəh (Pərwədigar)**»,

Kəpligən ibraniyxunaslarning pikri boyiqə Pərwədigarning nami «Yəhwa» əməs, bəlki «Yahwəh» boluxi kerək idi. Biz bu kitabqimizda bu bid'ət məzhəpning əzlidirigə qoyuwaloqan namini öz peti boyiqə, «Yəhwaning guwahqiliri» dəp alduq.

Oqurmənlər Təwrattiki yukiriki ayətning aldi-kəynidiki gəplərdin enik kərələyduki, bu səzlər əsli Yəhudiylar həkining «qaldisi» (yaki «qalduki»)qə, yəni xu dəwrdə Pərwədigarqə sadik bolqan ihlasmən Yəhudiylarqə eytiloqanidi. Demək, ayəttə eytiloqan «Yəhwaning guwahqiliri» bolsa Yəxaya pəyoqəmbərnin dəwridiki Hudaqə sadik bolqan ihlasmən Yəhudiylarni kərsitətti; enikki, hazır jəmiyitimizdə əzlrini atalmix «Yəhwaning guwahqiliri» dəp atiwaloqanlar ayəttə deyilgən guwahqilar əməstur. Həqiqiy «Yahwəhning guwahqiliri»ning ular bilən heqkəndəq munasiwiti yox.

Təwrattiki «Yahwəh» degən nam Uyoqur tilida «Pərwədigar» (Parsqə səz bolup, mənisi «Pərwix Qiloquqi Huda»dur) dəp elinoqan. Muqəddəs Kitabning uyoqur tilidiki «Kalam» tərjimisidə xu nam «Pərwədigar» dəp elinoqan; Xwed qerindaxlirimizning Qəxkərdə 1930-yili ixligən tərjimisidə («Qəxkər tərjimisi»də) «Yahwəh» degən nam «Hudawəndə» dəp tərjimə kilinoqan; «Həzirki zaman Uyoqurqə

tərjimisi»dimu «Pərwərdigar» dəp elinmaqta. Hənzü tilidiki «Hehebən» tərjimisidə «Yahwəh» sözi ahang tərjimisi boyiqə biwasitə «Yehehua» dəp elinoqan.

«Misirdin qiqix» dəwridə Musa pəyoqəmbərgə ata qilinoqan wəhiy boyiqə «Yahwəh» degən namning mənisi «Əzəldin bar Boloquqi», «Mənggülik Boloquqi» yaki «Əzüm Bardurmən» degəndək bolidu («Misirdin qiqix» 3:15). «Yahwəh» degən nam «Yaritilix» 2:4də tunji qetim ixlitilgən. Huda hər qetim insan bilən əhdə tüzgən qaqlirida yaki insan bilən yeqin munasiwəttə səzligən qaqlirida اساسən xu nam kərülgən; səwəbi xübhisizki, xu nam Uning əzgərməs mahiyitini, izqil bolup kəlgən keyümqanliqini wə birhillik meħribanliqini, xuningdək uning hərda'im hər bir wədə səzlidirə təwrənməy qing turidioqanliqini təkitləydu. Parsqə «Pərwərdigar» degən isim xu mənigə əng yeqin kelixi mumkin, qünki Pars tilidiki «Pərwərdigar» degən səzning mənisi «Həwər aloquqi», «Pərwix qiloquqi»dur. Bəzi alimlar uni «Da'im Boloquqi» dəpmu tərjimə qilidu.

Bəzidə xe'irlarda «Yahwəh» degən nam «Yah» dəp qışqartip elinidu.

Təwəndə «Kəzitix Munari» təxkilatining bəzi təlimlirini kərüp etəyli. Bularni oқusingiz, Mukəddəs Kitabni təpsiliy wə əstayidil oқuqanlaroqa nisbətən, bu «təlimlər»ning pütünləy hata ikənliki eniқ kərünidu: —

(a) «Kəzitix Munari» təxkilati Rəbbimiz Əysa Məsihning pütünləy həm insan həm Huda ikənlikini inkar qilidu, bəlki ular Məsihni yaritiloqan bir pərixətə dəp təlim beridu.

(ə) Ular Mukəddəs Rohni pəkət bir «rohıy küq» yaki «təsir» halas, dəp təlim berip, Pərwərdigar Hudaning «ata, oqul, Mukəddəs Roh»tin ibarət üq bir gəwdə ikənlikini inkar qilidu.

(b) Ular: — Hudaning mehri-xəpkiti arkilik wujutka kəltürülgən «yengi hayat», yəni «mənggülük hayat»ka həmmila insan erixəlməydu, pəkət «Wəhıy» 7:1-8də tiloqa elinoqan 144000 alahidə xəhsla xuningoqa erixələydu, dəp təlim beridu (gərqə «Wəhıy» 7:1-8də muxu 144000 kixining Isra'ilning 12 kəbilisidin bolidioqanliqi eniq bayan qilinoqan bolsimu!).

(p) Ular: — Rəbbimiz Əysa Məsih krestkə mihlanoqanda ada qiloqan mukəmməl wə uluq qurbanlikning toluk nijat-qutkuzuxni wujudka qikaroqanlikini inkar qilidu. Ular Məsihning Əzini qurbanlik qilixi pəkət gunahlarıning birhil «xərtlik kəqürüm qilinixi»ni wujudka qikardi, dəp təlim beridu. Xu təlim boyiqə insan «kəqürüm qilinix» wə «Hudaning padixahliqioqa kirix» salahiyitigə igə bolux üqün, «Kəzitix Munari» təxkilatining əzasi boluxi wə təxkilatning ka'idə-yosunliridin qikmay, uni qing tutuxi, bolupmu hər həptidə birnəqqə sa'ətləp əzlrining təlimigə ixənmigən kixilərgə «guwah berix» hizmitini qilixi kerək.

Əgər təxkilatning bir «pixkədəm əzasi»din siz «Mənggülük hayatka erixtingizmu-yoq?» dəp sorisingiz, u «Buni bilix mumkin əməs» deməy qalmaydu.

(t) Gərqə Injildiki «Wəhıy» degən kitabta «Rəbbimiz Əysa Məsihning ming yillik padixahliqi» yər yuzidə pəkət 1000 yil yürgüzülüdu, andin «mənggülük yengi asman, yengi zemin» pəyda bolidu» dəp eniq bayan qilinoqan bolsimu, «Yəhwaning guwahqiliri» bu «ming yillik

padixahlik»ni mænggülıktur, dæp turuwalidu.

(q) «Közitix Munari» tæxkilati öz azaliriqqa: Operatsiyæ qilinoqanda yaki baxqa sæwæbtin qan selinix zörür teploqanda, uni qobul qilmasliki keræk, dæydu. Ular buningoqa Tæwrattiki «Lawiylar» kitabida Yæhudiy hækigæ eytiloqan «Qan yeyix mæn'i qilinoqan» degæn ayæt («Lawiylar» 17:10-12)ni asas qiloqan.

(j) «Közitix Munari» tæxkilati Mukæddæs Kitabtiki «adæmning rohi» degæn ibarini pækæt «adæmning næpæsi»ni kersitidu, dæp tælim beridu. Xunga ular adæm ølgændæ, «jan uhlax» hælitiqæ kirgæn bolidu, «u uhlawatidu» dæp qaraydu. Xu «uhlax»ta adæmning heqqandax sezim-hoxi bolmaydu, dæydu. Keyin «tirilix küni» kælgændæ, uhlap qaloqan hayatliq æsligæ qaytidu, dæp qaraydu.

(h) «Közitix Munari» tæxkilati Ræbbimiz Əysa Mæsihning ølümdin tirilginini jismida tirilix æmæs, pækæt «rohiy tirilix» dæp tælim beridu.

«Közitix Munari»ning tælimliridin hækikættin qætnigæn 300din artuq sahta tælimni kersitælæymiz. Əmma xularni bir-birlæp kersitixkæ sæhipimiz yætmæydu. Tæwændæ qerindaxlirimiz üqün «Yæhwaning guwahqiliridurmiz» dæydioqanlardin soraydioqan bæx so'alimiz bar. Ular bu bæx so'aloqa jawab berælmæy, üni iqigæ qüxüp ketidu, dæp ixinimiz. Bu so'allar æslidæ Yakup Pirax degæn alim tæripidin qoyuloqan. Pirax æpændini Tæwratxunasliq, Injilxunasliq sahæliridæ mætiwær, xundaxla Ibraniy tili wæ Yunan tili sahæsidæ alim dæp hesablaxqa bolidu.

Bu so'allar hærgiz «Mælum birsini tooqra, mælum birsini hata» deyix

məksitidə qoyulğan əməs, bəlki «Yəhwaning guwahqiliri» degənlərninğ həkikiy niyatlikni tepixi, mənggülik həyatka igə boluxini kəzləp, otturiqə qoyulğan. Muxu yərdə etikadqi kərindaxlirimizqə rosul Pawlusning Timotiyqə tapxuroğan wəsiyət-təlimlirini əskərtiximizgə toqra kelidu: —

«Əmdilikdə Rəbning quli jedəlləxməsliki, bəlki həmmə kixilərgə mulayim-məhriban, təlim berixkə mahir, səwr-taqətlik boluxi kerək; xuning bilən öz-əzigə qarxi bolqanlarqə u Huda bəlkim ularqə həkikətəni tonup yetixigə towa qilidiqan qəlbni berər dəp, məmin-mulayimlik bilən nəsihət qilsun; bundaq bolqanda ular uyqusini eqip, əzlrini öz muddi'asiqə əməl qilixkə tutqun qilqan Iblisning tuziqidin qutulalaydu» («Timotiyqə (2)» 2:24-26)

Xunga, biz heqkəndəq adəmnə kəmsitməyli, həmmə adəmlərgə kəmtərlik, kiqik pe'illik bilən yərdəm berixkə tirixayli. Qariquning kəzini aqquqi pəkət Pərwərdigarning Rohidur.

Siz «Yəhwaning guwahqiliri»din bolsingiz, təwəndiki bəx so'alni əstayidil kərüng (Yəqub Pirax)

- (a) Əysə Məsih pərixtimu?
- (ə) Hudaning Mukəddəs Rohining Əzi Hudamu, yəki birhil «rohəy küq»mu?
- (b) Sizning «sahta pəyoqəmbər»gə əgəxkingiz toqrimu?
- (p) Insanning rohə pəkət «nəpəs»limu?
- (t) Məsihning əlümdin tirilixi həkikiy jismani y tirilix əməsmu?

Halkilik masilə xuki — Həqiqət degən nemə? Həqiqiy təlimqu? Hərəkəndək təlimni Mukəddəs Kitabka tayinip təkxürüximiz kerək.

Sulayman «Pənd-nəsihətlər»də mundaq dəydu: «**Həqiqətni setiwal, uni hərgiz setiwətmə**» wə yənə «**U (danalığ) lə'əl-yaqutlardin kimmətliktur, intizar boləjan hərəkəndək nərsəngdin heqbirimu uningəja təng kəlməstur**». Kədirlik dostum, muxundaq bibağa həqiqətni setiwelixka razimusiz? Həqiqətni izdəxning ahirki nətijisining kəndək boluxidin kət'iynezər, uni izqil izdəxkə razimusiz?

Rəb Əysa Məsih mundaq altundək səzni eytkən: —

«**Bu təlimlər Mening əməs, bəlki Meni əwətküqiningkidur. Uning iradisigə əməl kəlixka əz iradisini baqləjan hərkim bu təlim toqruluk — uning Hudadin kəlgənlikini yaki əzlükümdin eytiwatқанliqimni bilidu**» («Yuhanna» 7:16-17; yənə «Pənd-nəsihətlər» 2:1-5nimu kərüng).

Hudaning əmr-yolyorukining nemə boluxidin kət'iynezər, adəmning kənglidə uning məditi bilən «uningəja əməl kəlimən» dəydiəjan niyətkərar bolsila, undağa u məlum bir təlimning Hudadin kəlgən yaki kəlmigənlikini jəzm kəlalaydu.

Təwəndiki barliq məsililər Mukəddəs Kitabning əsli nushisidin təhlil kəlinde; demək, Injildiki ayətlərni əyni Yunan (Grek) tili nushisidin, Təwrattiki ayətlərni əyni ibraniy tili nushisidin təhlil kəldük. Biliximizqə bügünki kündə uyoqur tilida Mukəddəs Kitabning üq hil tərijimə nushisi

bar; «Kalam tərjimesi», «Kəxkər tərjimesi» və «Həzirkı zaman uyoqurqə tərjimesi». Təwəndə nəkil kəltürgən ayətlər uyoqur tilidiki «Kalam tərjimesi»din elindi; ixinimizki, oqurmən məyli «Kalam tərjimesi», «Kəxkər tərjimesi» yaki «Həzirkı zaman Uyoqurqə tərjimesi»ni oqusun, ohxaxla bir hulasigə kelidu.

Yukirikı üq hil uyoqurqə tərjimə nushisini təwəndiki tor bətliridin qüxürüwaləyli bolidu: —

www.mukaddeskalam.com («Kalam tərjimesi»)

www.dunyaningnuri.com («KəxkərTərjimesi»)

www.hayatnuri.com («Həzirkı zaman Uyoqurqə tərjimesi»)

www.injil.net

(Muxu üq hil tərjimə nushisini oquqan oqurmənlər «Kəzitix Munari»ning ingliz tilidiki «Yengi dunya tərjimesi»ni oqusa, nahayıti kəp pərkləni baykiyalaydu; ixinimizki, ularning tərjimesidə nuroqun məsililər məwjut).

Birinqi so'al: «Əysa Məsih Huda əməs, pərixtimu?»

Injil, «Ibraniylarqə» yeziloqan məktuptin oquyli (1:5-14): —

«Qünki Huda pərixtiləarning kaysisiqə: «Sən Mening Oqlumdursən, bögün Mən Seni tuqurdum», və yənə: «Mən Uningqə Ata bolimən, Umu Manga Oqlul bolidu» degənidi?

Uning üstigə, U Özining Tunjisini yər yüzigə əwətkəndə, «Barlıq pərixtilər Uningoşa səjdə kılsun» degən.

U pərixtilər toqruluk: —

«U pərixtilirini xamallar,

Hizmətkarlırını ot yalkuni kılidu», degənidi; lekin Ooqli həqqidə bolsa Uningoşa mundaq degən:

«Sening təhting, i Huda, əbədil'əbədliktur;

Sening padixahlıqingdiki xağanə hasang adalətning hasisidur.

Sən həqqaniyətni səyüp, rəzillikkə nəprətlinip kəlgənsən;

Xunga Huda, yəni Sening Hudaying Seni həmrahliringdin üstün kılip xadlıq meyi bilən məsih kıldi».

Huda Ooqlioşa yənə mundaq degən:

— «Sən, i Rəb, həmmidin burun zeminning ulini salding,

Asmanlarni bolsa qolliring yasioqandur;

Ular yok bolup ketidu,

Lekin Sən mənggü turisən;

Ularning həmmisi kiyimdək konirap ketidu;

Sən ularni ton kəbi yөгəp koyisən,

Xunda ular kiyim-keqək yənggüxləngəndək yənggüxlinidu.

Birəq Sən mənggü əzgərmigüqidursən,

Yilliringning tamami yoktur».

Yənə, U qaysibir pərixtigə: —

«Mən Sening düxmənliringni təhtipəring kılmioquqə,

Mening ong yenimda olturisən» — degənidi?

Xundak ikən, pərixtilərninğ həmmisi pəkət nijatka miraslik kılıdioqanlar üqün hizmət kılıxka əwətilgən hizmətqi roqlar əməsmu?»

Pərixtilər həkikətən məwjut, bu pakittur. Buningda gəp yok. Əmma «Kəzitix Munari» Rəb Məsih, Əysa toqruluk «U pərixte» dəydu. Ular yənə: «Məsih, Əysa əməliyəttə «bax pərixte Mika'il'ning əzi xu» dəydu. «Əysa Məsih, pərixtidur» degən təlim əng awwal miladiyə 3-əsirdə, həkikəttin azoqan, Misirning Aleksandriyə xəhridiki Ari'us isimlik bir adəm tərpidin təxəbbus kılinoqan. «Yəhwaning guwahqiliri»ning kəzkarixiqə «Əysa Məsih, pərixte ikən; U «toluk Huda» əməs, bəlki pəkət bir «ikkiləmqi Huda» ikən. Bu nahayiti qong bir məsilə.

Injil, «Yuhanna» 1:1də «**Mukəddəmdə «Kalam» bar idi; Kalam Huda bilən billə idi həm Kalam Huda idi**» dəp oquymiz. «Yəhwaning guwahqiliri»din bəziliri muxu ayətni «Mukəddəmdə «Kalam» bar idi; Kalam Huda bilən billə idi həm Kalammu <bir Huda> idi» dəp tərijimə kılıdu. Demək, ular «Kalam»ni <bir kiqik Huda>, halas» dəp qüxəndüridu. Yənə bir tərəptin «Kəzitix Munari» təxkilati «Huda bir» dəp etirap kılıdu; undaqta, ular öz tərijimisidiki «Əysani <bir ikkiləmqi Huda>» degən oqlitə səzni kəndək qüxəndüridu?

«Yəxaya» kitabida Pərwərdigar (Yəhəwəh): «**Mən bolsam Pərwərdigar, Məndin baxka biri yok; Məndin baxka Huda yoktur**» dəydu (45:5də). «Qanun xərhı» 32:39dimu U «**Manga həmrah heqkəndək ilah yok**» dəydu. Muxu ayətlərdin kərioqanda, «Kəzitix Munari»ning təlimidə məsilə nahayiti enik kərunidu. Həmmimiz «Huda

bir» dəymiz. Huda «**Manga həmrah, heqkandak ilah yok**» dəydu. Yahwəhtin baxka heqkandak Hudaning məwjut əməsligi, «Uningoşa həmrah, heqkandak ilah» yokluğu enik tursa, Əysa Məsih kəndəksigə «ikkiləmqi Huda» bolup qalidu? Muxu ayətlərnin birdinbir mumkin boləşan toşra qüxəndürülüxi, Huda Əzi «Üq bir gəwdə»dur.

Biz Hudani «Üq bir gəwdə» desək, «Yəhəwaning guwahqiliri» Mukəddəs Kitabta «Üq bir gəwdə»... degəndək ibarilər kərülməydu, deyixi mumkin. Dərwəkə xundək, Əmma Mukəddəs Kitabta məlum bir ibarining tepilmasliqi «Mukəddəs Kitabta xu uşum məwjut əməs» degəndin bexarət bərməydu.

Məsilən, «Kəzitiv Munari»ning nuroşun kitab-zurnallirida kərüluwatқан «Ming yillik padixahliq», «Hudalik həkümət», «Yaratquşining tinq wə mukim yeni dunya tüzümi» degəndək nuroşun ibarilərmu Mukəddəs Kitabta tepilmaydişu? Pakit xuki, «Məsişning ming yillik padixahliqi», «Hudalik həkümət» degən uşumlar Mukəddəs Kitabta enik ipadilinidu, lakin bu söz-ibarilər Mukəddəs Kitabta kərülməydu.

Xundək ikən; Mukəddəs Kitabtimu «Üqtə bir», «Üq bir gəwdə» degən ibarilər kərülməydu, lakin bu həkikət intayin enik ayan qilinidu.

Əmdi yukiriki məsilə üstidə qaytidin tohtilayli. «Kəzitiv Munari»dikilər bizgə «Əysa Məsiş pərixtə» dəp eytidu. Kesip eytimizki, hərgiz undək əməs. Biz «Ibraniylarəşa» 1:8də Hudaning Oşlişə eytiləşan munu səzlərnin okuyimiz: —

«...lakin Oşli həkqidə bolsa Uningoşa mundək degən: —

«Sening təhting, i Huda, əbədil'əbədlıktur»».

Andin «İbraniylarəqa»da «Zəbur» 45:6-7din təwəndiki səzlər nəkil kəltürülıdu: —

**«Sening təhting, i Huda, əbədil'əbədlıktur;
Padıxahlıqıngdiki xahanə hasang, adalətning hasısidur.
Sən həkkanıyılıqni səyüp, rəzıllıkkə nəprətlinip kəlgənsən;
Xunga Huda, yəni Sening Hudaying, Seni həmrahlıringdin üstün
kılıp xadlıq meyi bilən məsih kıldı»**

Təwrat-Zəbur bolsa ıbraniy tilida yezıləqan. Muxu yərdə «Huda» degən səz ıbraniy tilidiki «Əlohım» degən səzning tərjimısidur. Muxu ayətlərdə «Sening Hudaying», yəni Məsihning Hudasi Uni (Məsihni) «məsih kıldı». Demək, «məsih kılınəqan» zat Məsih Əysa, əlwəttə. Bu ayətlərdə Məsihkə karita **«Sening təhting, i Huda, əbədil'əbədlıktur»** deyılıdu. Xunga U Hudadır («Əlohım»dur).

«Huda pərixtilərnıng kaysısıəqa: «Sən Menıng Oəlımdursən, bğğn Mən Seni tuəqdurdum», wə yənə: «Mən Uningəqa Ata bolımən, Umu Manga Oəul bolıdu» degənıdi?» («İbraniylarəqa» 1:5-6). Kədirlik oqurmən, siz Muxəddəs Kitabtiki bu so'aloəqa jawab berələmsiz?

Buni oqup siz kandaqmu «Əysa Məsih pəkət bir pərixte, halas» deyələysiz?

«İbraniylarəqa» 1:6də yənə: **«U (Huda) Əzıning tunjisini yər yüzıgə**

əwətkəndə, «Barliq pərixtilər Uningoşa səjdə qilsun» degən» deyilidu. Əysa Məsih tuoquloqanda, bowak bolsimu, barliq pərixtilər Uningoşa səjdə qildi («Luka» 2:13nimu kərüng). U Huda bolmisa, pərixtilər qandakmu Uningoşa səjdə qilsun? Grek tilida «səjdə qilsun» degən söz «proskunesotan» deyilidu. Muxu yərdə «proskunesotan» ibraniy tilidiki «hixtaqwaya» degən sözning tərjimisidur. Mənisi «boysunsun» əməs, bəlki «ibadət qilsun» «səjdə qilsun» degənlikdur.

Huda Isra'il həlqigə «**Sening Məndin baxqa heqkandak ilahing bolmaydu**» degən yərdə («Misirdin qikix» 20:2, «Qanun xərhi» 5:6-7), qandakmu Əzidin baxqa birgə səjdə qilixka yol qoysun? Əysa Məsih Əzi Huda bolmisa, Hudaning bu səzliri ziddiyətlik bolup qalmamdu?

Mumkinki, muxu nuqtioqa kəlgəndə bəzilər baxqa bir so'alni qoyidu: «Əgər deginingizdək Əysa Məsih həqiqətən Huda bolsa, u qandakmu «**Ata Məndin uluqdur**» dəydu? («Yuhanna» 28:14)

Hox, «Filippiliklaroşa» 2:8-11də biz Məsih Əysaning «Əzidin həmmiini kurukdixi» toqruluk oquymiz: —

«**U (Məsih) Hudaning tip-xəklidə bolsimu,
Əzini Huda bilən təng qilixni olja qilip tutuwalmidi;
Əksiqa, U Əzidin həmmiini kurukdidi,
Əzigə qulning xəklini elip,
Insanlarning siyaqioqa kirip, insaniy təbi'əttin ortaqdax bolup,
Əzini təwən qilip,
Həтта ölümgiqa, yəni kresttiki ölümgiqa ita'ətmən boldi;**

Xunga Huda Uni intayin yukiri ketürüp мәrtiwilik қıldı,
Uningoqa һәрқандақ namdin üstün болоған namni beoқixlidiki,
Әysaning namioqa asmanlarda, yer yüzidә һәм yer astida барлиқ
tizlar pükülüp,

Huda'atioqa xan-xәрәp кәлтүрүp һәрбир til Әysa Mәsiһning Rәb
ikәнlikini etirap қilidu.

Xuning bilән, әy sөyümlükirim, silәр һәмixә ita'әt
қiloқininglardәk, pәқәt mән yeninglarda болоқinimdila әmәs, bәlki
һazirқidәk mән silәrdin neri болоқanda tehimu xundaq ita'әt bilән
әyminixtә, titrigән һalda өз nijatinglarni һәrtәрәpkә tәtbiklaxқа
intilinglar».

Қiskisi, bu текist bizgә «Hudaning Kalami», Әzi Huda болоған
Mәsiһning insan болоғанlikini ayan қilidu; U insan болоқаққа, «Atidin
tөwән» turidu, әlwәttә.

Tөwәndiki selixturmining bizgә yardimi boluxi mumkin. Bizning
xәһirimizdә bir yaоаqqilik dukini bar. Dukanning hojayinining lәқimi
«Қaskән», uning oоqliningmu lәқimi «Қaskән»; ular «Qong Қaskән» wә
«Kiqik Қaskән»lardur. Hәр ikkisi insandur. Hәр ikkisi әrkәktur. Tәbi'әt
jәһәtidin (insan bolux jәһәtidin) eytkanda һәр ikkisi ohxax, ikkilisi
yaоаqqi, barawәр, lekin qongi kiqikidin üstün turidu. Orun jәһәtidin
eytkanda biri yәнә biridin uluоq turidu.

Mәsiһmu «Hudalik tәbi'әt jәһәtidin» eytkanda Huda'Ata bilән tәng,
әmma insanliқ nuқtisidin «Ata Uningdin uluоq». Demәk, Әysa Mәsiһning
Әzi Huda болоқini bilән, Uning «Ata Mәndin uluоq» degән sөzini

qüxənmək anqə kiyin əməs. Gərqə bu uqumni toluq qüxinixtə kiyinqilik bolsimu, lekin bu ixning pakit, həkikət ikənlikigə ispat bolalmaydu.

Biz so'alimizni qayta təkrralaymiz: «**Barliq pərixtilər Məsihkə səjdə kilidioqan**» tursa, Məsih qandaqmu pərixte bolsun?» Huda bir tursa wə «Ibraniylaroqa» 1:6timu Məsih «Huda» dəp ataloqan tursa («**Sening təhting, i Huda, əbədil'əbədliktur**»), u qandaqmu «ikkiləmqi Huda» bolsun?

Enikki, bu yərdə yənə bir so'al tuqulidu: «Əysa Əzi Huda ikən, undaqta U du'a qiljoqanda kimgə du'a qilidu?». Bu məsiligə jawab berixtin awwal Hudaning nami «Əlohim» toqruluk azrak tohtilimiz: —

«Huda» degən namning ibranij tilida («Əlohim») dəp elinixi

Ibraniy tilining mundaq kizik ikki alahidiliki bar. Birinji, bəzi səzlər pəkət köplük xəklidə ipadilinidu. Ibraniy tilida «sular» («mayim») degən köplük xəkilla bar; «su» degən birlik xəkil yoq. «asmanlar» («xamayim») degən köplük xəkilla bar; «asman» degən birlik xəkil yoq. Ibraniy tilida adəttə «Huda» deyəlməydu, «Hudalar» («Əlohim» yaki «Elohim») deyilidu, lekin mənisi yənla «Huda»dur. «Huda» «birlik xəkil»də ipadilənsə, «əl» deyilidu, məsilən «əl-Xaday» (Həmmigə qadir Huda). Bu xəkil az uqraydu. Təwratta kəpinqə waqitlarda «Huda» «Əlohim» deyilidu.

Ikkinqidin, ibranij tilida «köplük»ni bildüridioqan ikki hil «qoxumqə» bar. Birinji qoxumqə «-ot» bolup, «ikki»ni bildüridu; ikkinji

koʻxumqə «-im» yoki «-him» bolup, «üq» yoki «üqtin kəp»ni bildüridu. Uyoqur tilidiki «kitab» degən səzni türlep kərsətsək uning xəkiliiri mundaq bolidu: —

«kitab» — birla kitab

«kitabot» — ikki kitab

«kitabim» — üq yoki üqtin kəp kitab.

«**Muqəddəmdə Huda asmanlar bilən zeminni yaratti**» («Yaritilix» 1:1)

Bu ayəttiki «Huda» degən səz ibraniy tilidiki «Əlohim» degən səzning tərjimisidur.

Xuning bilən Muqəddəs Kitabning «**Muqəddəmdə Huda asmanlar bilən zeminni yaratti**» degən bu birinqi jümlisidə «Huda» degən səz «üq yoki üqtin kəp» degən xəkildə, yəni «Əlohim» degən xəkildə ipadilinidu, lekin pe'il («yaratti») bolsa «birlik xəkli»də ipadilinidu. «yaratti» degən pe'il «ikkilik xəkli» yoki «kəplük xəkli»də uqrimaydu.

Ibraniy tilida əgər bu jümlining igisi Huda «birinqi xəhs» bilən ipadilənsə, undaqta «yaratti» degən pe'il «yarattim» deyilixi kerək idi.

Demək, Muqəddəs Kitabning birinqi jümlisidə Huda kəplük xəhstə bolsimu, birla xəhstək ix kəridu, degən uqum puritilidu. Təwratta hatiriləngən Hudaning hərəkəndə ix-hərəkətliridə «Əlohim» degən nam ixlitilgən bolsa, xu ayətlərninğ həmmisidə degüdək Hudaning hərəkiti «birlik xəkli»diki pe'il bilən ipadilinidu.

Bir kətim birsi Məsih Əysadin, «**Təwratta, pütin əmrlərninğ iqidə**

əng muhimi qaysi?» dəp soridi. Rəbbimiz javabən: «Əng muhim əmr xuki, «Anglioqin, əy Isra'il! Pərwərdigar Hudayimiz boləjan Rəb birdur. Pərwərdigar Hudayingni pütün qəlbing, pütün jening, pütün zehning wə pütün küqüng bilən səygin»» dedi («Markus» 12:26)

Rəbbimiz muxu yərdə Təwrattiki səzni nəkil kəltürüp javab beridu («Qanun xərhi» 6:4ni kərüng). Bu səzlər ibraniylar üqün Təwrattiki əng muhim səzlər hesablinidu. Səzning bexida (əyni tekisttə) «anglanglar, əy Isra'il: — Pərwərdigar Hudayimiz, Pərwərdigar bir birlaktur» deyilidu. Ibraniyqə «Xma, Yisra'əl! Yahwəh Əlohəynu Yahwəh ehad» deyilidu. Bu jümlə səzmusəz tərjimə qilinsa «**Anglanglar, əy Isra'il: — Pərwərdigar Hudalirimiz, Pərwərdigar bir birlaktur**». Huda kəplükmu? Yak! Ləkin U «**bir birlaktur**». Bu səzni qüxinix üqün «Yaritilix» 2:24ni kərəyli: «**Xuning üqün ər kixi ata-anisidin ayrilip, əz ayaliqə baqlinip bir bolup, ikkisi bir tən bolidu**». «Bir tən» muxu yərdə «ehad» («birlik») degən səz bilən bildürülidu. Ər-ayal bir birlik bolidu. Ikkisi bir bolidu. Əgər ular jüpləxkəndə yənə bir xəhs apiridə bolsa, ular xu qaoqda «üqtə bir» bolidu. Mana bu qong bir sirdur. İnsan «Hudaning sürət-obrazi»da yaritiloqandur. Huda bir, əmma U birdin kəp xəstur.

Bu uqumni qüxinix təsmu? Istipan qalma-kesək qilinip, əlümi aldida asmanlarning eqiloqinini, əysa Məsihning Atisining ong tərripidə turoqinini kərgən. Bu ixlarni qüxinix təs, ləkin Mukəddəs Kitabta xundak deyilgənəkən, ixiniximiz kerək, əlwəttə. Əysaning Atisi Hudadur, U Əzi Hudadur. Ular ikki xəhs, əmma bir Hudadur. Əysa Məsih insanning salahiyitini aloqəqə, Uni hazır 100% insan, xundakla 100% Huda deyiximiz kerək («Ibraniylarəqə» 13:8). Ooqul pütünləy insan salahiyitidə

bolup, pütünləy Əz Atisioğa tayinip Mukəddəs Rohning küq-қudritidə yaxaydu. Xu tərəptin U bizning mənggülik həm əjayib mukəmməl ülgimizdur. Xuning üqün U Atisioğa du'a қilatti həm һazirmu du'a қilidu! («Rimliklarоға» 8:34, «Ibraniylarоға» 7:25).

Bu pakitlarni toluқ qüxinələymizmu? Jawabi, qüxinəlməymiz, ləkin biz bu pakitlarni ixənq-etiqad bilən qobul қiliximiz lazim; qünki Mukəddəs Kitabta xundaq deyilgəndur. Mən addiy qəklik bir insan, qəklik qüxinixim wə mēngəmgə tayinip, qəksiz uluq Hudani qüxinələmdim? Mən kim? Pəqət Hudaning Əzila Hudani qüxinidu. Injilda «**Biz һazir bir tutuқ dərizidin müjməl һalda kərimiz, ləkin xu qaoqda yüzmuyüz kərimiz: һazir mən қismən tonuymən, xu qaoqda mən meni tonup keliwatқandək tonuymən**» («Korintliklarоға (1)» 13:12) deyilidu; əmma «mukəmməllik» tehi kəlmidi; qüxənsəmmu, qüxənmisəmmu, mən Hudaning Mukəddəs Kitabta bərgən barliқ wəһiyilirigə ixinip ularni pütünləy qobul қilixim kerəktur. Bolmisa, mən etiqadqi һesablanmaymən.

Mən bir һamilidar ayaloğa қarioqinimda, kərginim bir adəmmu yaki ikki adəmmu? Ana wə һamilə jismani, fizi'ologiyə jəһəttin pütünləy birləxtürülgən. Mən bir adəmnı kəruwatimən, yənə ikki adəmnımu kəruwatimən. Ər-ayalni alsaq, ular birlə tən, yaki ikki tən bolamdu? Huda ularni «bir tən» dəydu; mən Mukəddəs Kitabning kəzқarixi bilən, ikki adəmnı bir təndə kəruwatimən. Injilda, ər kixining teni ayalningki, ayal kixining teni ərningkidur, deyilidu («Korintliklarоға (1)» 7:4). Biz «Hudaning sürət-obrazi»da boloqanmiz. Bu ixlar bizgə U toqruqliқ һəқiqətni əgitidu. Künlərnin biridə, Məsiһ bilən yüz tura

kөрүкkinimizdә toluk qүxinәläymiz, lekin һазir «**tutuk дәrizidin мүјmәl һalda көrimiz**» («Korintliklarоја (1)» 13:12).

Bu ix тооruluk әng ahirkі bir gәp. «**Pәrwәrdigarning uluоlukі — Özining kіloqan ixini axkarilimioқinida; padixahlarning uluоlukі — bir ixning sirini yexәliginida**» («Pәnd-nәsiһәtlәr» 25:2) Huda nuroқun ixlarning sirlirini, etikadsiz adәmlәrdin yoxuroqan wә yoxuridu. Bundak adәmlәr һәrgizmu axu ixlarning аjayibliқini көrәlmәydu. Әmma «ixning sirini yexidioqan padixahlar» bolsa, Hudaning kіloqan ixlirining әһmiyitini izdigüqi mөmin bәndilәrdur. Bu dunyadiki kixilәr Hudaning mөmun bәndilirini «әkillik» deyixi natayin, lekin ularni «nadan, қatmal» deyixi mumkin. Lekin Hudaning sirlirini көrүx üqün yaki qүxinix üqün «әkillik bolux» xәrt әmәs; xәrtni deyixkә тооra kәlsә, pәқәt kіqik pe'illik, sәmimiyylik wә Hudaоја xәrtsiz ita'әt қilixtin ibarәttur. Mana muxundak adәmlәrningla bu ixlarda әstayidillik bilән izdinixigә, kіqik pe'illik bilән oylinixioqә wә tәpәkkur қilixioqә тооra kelidu. Nәtijidә, ular Hudaning sirlirini көrәläydu wә көrgәndin keyin Hudaоја tehimu qongқur ibadәt қilidu. Ixәnq wә etikadla muxundak sirlarni қobul қilalaydu, lekin muxu dunyadiki «logika»оја қing esiliwalidioqan etikadsizlar һәrgizmu ularni qүxinәlmәydu, һәтта u dunyadimu көrәlmәydu.

Ikkinqi so'aloqә kelәyli: —

(ә) «Hudaning Muқәddәs Rohining Özi Hudamu, yaki pәқәt birhil «rohіy күq»mu?»

Uzun vaqttin beri «Kəzitiv Munari» təxkilati «Mukəddəs Roh pəqət birhil rohiy küq, birhil küqlük təsir, Hudaning adəmlərnı yetəklıgüqi küqi, halas» dəp təlim berip keliwatıdu.

Mukəddəs Kitabta Mukəddəs Roh toqruluk eytilənan ayətlərdə Mukəddəs Rohni xəy'i qatarıda əməs, bəlki xəhs qatarıda xərhılaydu. Məsılən, U anlaydu, U kəridu, U sezıdu.

«Yəhwanıng guwahqiliri»din bəziliri Hudanıng Rohıning «xəhs ikənliki»ni inkar qılmaqqi bolup, Mukəddəs Rohni hər türlük elektronluk əswablarning rolıqə ohxitıdu. Ular əzlırınıng qarixını qüxəndürüx yolıda mikrofomu «anglaydu»qu, foto aparatlarmu «kəreləydu»qu, ilmiy əswablar «sezələydu»qu, dəydu. Əməliyəttə ular «roh» degən səzni heq qüxənməydu.

Pawlus Əfəsus (Əfəs) jama'itigə: **«Hudanıng Mukəddəs Rohıqə azab bərmənglər»** dəp jekiləydu (Əfəsusluklarqə» 4:30, «Yəxaya» 63:10nimu kərüng). Enıqki, rosul Pawlusning deyixiqə «Mukəddəs Roh» bir xəhstur, hərgizmu həssiyatsız, həxsız «elektronluk aparat»tək birhil «xəy'i» əməs. «Foto aparatım azablandı» degəndək gəp bəkmu külkülük əməsmu?

Bir küq əzi toqruluk «Mən, Manga» degən səzlərnı ixlıtələmdu? Antakya xəhıridiki jama'əttə mundak bir ix yüz bərgən:

«Ular Rəbning ibaditidə bolup roza tutuwatqan bir məzgılda, Mukəddəs Roh ularqə:

— Barnabas bilən Sa'ulni Mən ularni qilixka qaqiroqan hizmət
üqün Manga ayrip qoyunglar, — dedi» (rosullarning pa'aliyətliiri»
13:1-2)

Buningoqa nemə dəysiz?

«Rosullarning pa'aliyətliiri»diki 5:3 wə 5:4ni selixturup okung, wə
15:28, 21:11, «Timotiyoqa (1)» 4:1-3, «Ibraniylarqoqa» 3:7, «Wəhiy» 2:7, 2:11,
2:17, 2:29, 3:6, 3:13, 3:22, 22:17nimu kərüng.

Bularoqa nemə dəysiz?

«Rimliklaroqa» 8:25-26də rosul Pawlus bizgə: «**Rohning Əzi
ipadiligüsiz nalə-pəryad bilən biz üqün Hudaning aldida turup du'a-
tilawət qilmakta**» dəydu. Birhil «rohıy küq» adəm üqün «Hudaning
aldida turup du'a-tilawət qilalamdu? «Nalə-pəryad bilən» du'a
qilalamdu?

Rəbbimiz Mukəddəs Roh toqruluk mundak degən: «**Insanlarning
etküzgən hərtürlük gunahliri wə qiloqan kupurluklirining həmmisini
kəqürüxkə bolidu. Birak insanlarning Mukəddəs Rohqa qiloqan
kupurluqi heq kəqürülməydu**» («Matta» 12:31).

Muxu yərdə «Mukəddəs Rohqa kupurluk qilix» gunahining qandak
gunah bolidioqanliqini təhlil qilmaymiz. Biz pəkətlə «Yəhwaning
guwahqiliri»din xu so'alni sorimaqqimizki, «Əgər deginglardək
Mukəddəs Roh pəkət birhil xəy'i, birhil «rohıy küq» yaki «təsir» bolsa,
undaqta qandakmu Uningoqa «kupurluk qilix» degəndək gunahlar
məwjut bolsun?

Üçüncü so'aloğa kəldük: —

(b) Sizning «sahta pəyoğəmbər»gə əgəxkinigiz toğrimu?

Bu so'al «pəyoğəmbərlər» wə «bexarətlər» toğrisidur. Awwal «Qanun xərhi» 18:20ni okuyli: —

«Əmma Mening namimda baxbaxtaqlıq kılıp Mən uningğa tapilimioğan birər səzni səzlisə yaki baxğa ilahlarınq namida səz kılıdioğan pəyoğəmbər bolsa, xu pəyoğəmbər ɵltürɵlsun.

Əgər sən kɵnglɵngdə: «Pərwərdigar kilmioğan səzni kəndəq pərk etimiz» desəng, bir pəyoğəmbər Pərwərdigarning namida səz kılıoğan bolsa wə u bexarət kılıoğan ix toğra qikmisa yaki əməlgə axurulmisa, undəqta bu səzni Pərwərdigardin qikmioğan; xu pəyoğəmbər baxbaxtaqlıq bilən səzligən dəp, uningdin kɵrkəma (yaki, «uningğa pisənt kılma»).

Yaloğəndin «Yahwəh-Pərwərdigar ɵqün səz kılımən» dəwəloğan nuroğun kixilər bar; ularning qawisini qitkə yayidioğan bir həkikət bar; ular Pərwərdigarning namida əldin'ala eytidioğan kəlgəsi ixlər əməlgə axurulmaydu. Mana bular sahta pəyoğəmbərlərdur.

Bizning qolimizda «Oyoğinix» wə «Kəzitix Munari» degən birnəqqə kona zurnallar bar; bularning həmmisi Kəzitix Munari təxkilatioğa təwə «Mukəddəs Kitab wə kitabqılar uyuxmisi»ning 1950-yillardiki mətbu'atlıridur. Biz bu zurnallardin: «Birinqi Dunya Uruxi barlıq həklər

üqün aləmxumul tinqlikni wujudqa kəltüridu...; buningdin keyin «Dunya Uruxi» hərgiz bolmaydu» degən siyasiyonlar «sahta pəyoqəmbərlər»dur» degən sözlərnı okuyuz. Xu siyasiyonlar əməliyəttə «Pərwərdigarning namida söz qıləqan» əməs, ləkin «Kəzıtıx Munarı» ularnı «sahta pəyoqəmbərlər» dəydu; qünki ular aldın'ala eytkən ıxlar əməlgə axurulmıqanıdı. Xu siyasiyonlar «sahta pəyoqəmbərlər» deyılğənıkən, undaqta əməliyəttə «Pərwərdigarning namida söz qılımən» dəwələqan, kəlgüsü «sahta ıxlarını aldın'ala eytkən»larını tēhimu «sahta pəyoqəmbər» deyıx kərək əməsmu!

«Kəzıtıx Munarı» təxkilatı bolsa kəlgüsü toquruluk sahta, yələqan bexarətlər bərgən hər türlük dıniy guruhlar, bolupmu Məsihiy guruhlarını kəttıq tənqid qılıdu. Təxkilat əzıgə əgəxkənlərgə: «Yəhwaning namida sahta bexarətlərnı, kəlgüsü ıxlarını yələqandı aldın'ala eytkənlərnıng həmmısı sahta pəyoqəmbərlərdur; ularđın neri boluxımız kərək; ularđın neri kətmısək Pərwərdigarəqa qarxi qıqқанlarını bolımız» dəp kəttıq aqaqlandıurıdu.

Toqra! Bu dana dəwəttur. Sahta pəyoqəmbərlərdın həlimu yırak turıxımız kərək, bolmısa bizmu ularəqa ohxax Hudaəqa qarxi qıqқан bolımız. Xu tərəptə «Kəzıtıx Munarı»ning xu təlımı yukırıda «Qanun xərhi»dıki ayəttə kərsıtılğən əmrgə ohxaxla toqra. Xu aqaqlandıurux pütünləy toqra.

Qolımızda «Mıng yillıq padıxahning səhırı» (İngliz tilıda «Millennial Dawn») degən bir zurnal turıdu. Bu zurnal əslıdə 1889-yılı nəxr qılınəqan, keyin yənə qayta kəpəytip besıləqan. Bax təhrırı «Kəzıtıx Munarı» təxkilatning əsasqısı, yəni Qarlıs Təyz Russel ıdı. Bu zurnalning 101-

betidiki «ikkinchi bolum»da, «Wakıt yetip kaldi» degən mawzu astidiki «yat əllərnıng wakıtı» degən məzmundiki maqalıda mundaq deyilidu: —

««Hudaning padıxahlıķı» allıķaqan baxlandı» degən bayanimiz toqrisidiki nuroqun ispatlaroqa əjəblənmənglar... Huda Əz küq-қudritini miladiyə 1878-yili ixlitixkə baxlıoqan... andin «Wəhiy» 16:14də degəndək «Pütkül yər yüzidiki padıxahlar Həmmigə Qadir Hudaning dəhxətlik künidiki jənggə jəm қilinidu». Bu ixlar miladiyə 1914-yilida tügəydu; bu jəngdə pütkül dunyaning barlıq həkümətliri aqdurulidu ... Bu ixlar allıķaqan baxlanoqan» (ihqamlandı).

Bu ixlar əməlgə axuruloqanmu?

100-bəttə biz mundaq səzlərnı kərimiz: —

«Xuning bu kündə, yəni Pərwərdigarning bu künidə (demək, 1878-yilida)... Rəbbimiz Əzining həziroqıqə ixlətmigən zor küq-қudritini қolioqa elip səltənət қilixkə baxlıdı (demək, Hudaning padıxahlıķı baxlandı). Bu pütkül dunyaoqa zor külpət kəltüridu, əmma dunya tehi buni wakıtınqə tonup yetəlməydu. Lekin 1914-yilining ahirida, pütkül dunya Hudaning xu padıxahlıķını toniyalaydu; xu qaoqda həzirki dunyadiki həkümətlər pütünləy aqdurulidu, Hudaning padıxahlıķı «Hudaning dəhxətlik künidiki jəng» arkılik yər yüzidə bərpa қilinidu. Külpətlər «Hərmageddon jengi» bilən 1914-yilida ahirlixidu».

Bu ixlar əməlgə axuruloqanmu?

Bu gəplərnı ularning asasqisi Russel Əpəndi otturioqa қoyoqan. 1878-yili bu ixlar yüz bərmigəndin keyin, u 1889-yilidiki zurnilida «Əməliyəttə Məsih 1878-yili diққitini dunyaoqa қaratқanıdı» dəydu.

Bügünki kündə bolsa «Kəzitix Munari»dikilər bu hatalıqlarnı

qüxəndürməkqi bolup yənə: «Əməliyəttə Məsih 1914-yili dikqitini dunyaəğa qaratqan» dəydu.

Zadi qaysisi tooqra?

Russel Əpəndi əyni 1889-yili: ««Kəzitix Munari» Hudaning birdinbir wəkillik təxkilatidur» degən; andin u «Yəhəwaning namida» oquq-axkarə sahta bexarətlərnı bərgən: (a) «Hərmageddon jengi» 1914-yilining ahiri ahirlixidu; (ə) xuning bilən dunyadiki barlıq həkümətlər aqdurulup, Hudaəğa boysunidu; (b) xu qaəda Hudaning padixahlıqi bərpa qilinidu.

1914-yili Birinqi Dunya Uruxi partilidi, tət yil qorkunqluq, qanlıq uruxta nuroqun adəmlər əldi. Lekin u «Hərmageddon jengi» («Wəhiy» 16:16) əməs idi, hətta uningdiki nuroqun jənglərnıng həqbiri Hərmageddonəğa yeqin jayda yüz bərmidi. Uning üstigə, xu uruxtin keyinki «İkkinqi Dunya Uruxi» tehımu qanlıq boldi. Demək uning eytqanlıri «sahta bexarət» bolmay nemə? Russel Əpəndi «Yəhəwaəğa qarxi qıqqan» hesablanmamdu?

«Kəzitix Munari» 1914-yilidin baxlap nəxr qıloqan zurnallirining sanlırını kərməkqi bolsingiz təwəndiki torbətlirogə kiring: —

<http://www.cftf.com/1914/index.html#p5>

Təwəndiki tor bətliroidimu «Kəzitix Munari»ning təlimlıri təpsiliy təhlil qilinidu (İngliz tilida).

<http://www.contenderministries.org/jehovahswitnesses/comparison.php>

<http://carm.org/biblical-response-to-jehovahs-witnesses>

<http://www.bethinking.org/jehovahs-witnesses/what-to-say-to-jehovahs-witnesses>

<http://www.christiananswers.net/q-eden/edn-r005.html>

<http://www.gotquestions.org/Jehovahs-Witnesses.html>

Hənzü tilida: —

<http://www.gotquestions.org/Chinese/>

[Chinese-Jehovahs-witnesses.html](http://www.gotquestions.org/Chinese/Jehovahs-witnesses.html)

<http://www.gotquestions.org/T-Chinese/>

[T-Chinese-Jehovahs-Witnesses.html](http://www.gotquestions.org/T-Chinese/Jehovahs-Witnesses.html)

<http://cclw.net/gospel/asking/yiduanbianhuo/htm/07.htm>

<http://cclw.net/gospel/new/zjjmbjb/htm/chapter07.html>

Muxu torbətlərdə «Kəzitiv Munari»ning əzliri qıqarəqan zurnalliridin bu təxkilatning əsasqı wə yolbaxqiliri boləqan Qarlis Təyz Russel, Ruterford sotqı, Natan Kinor qatarlıqlarning qayta-qayta sahta bexarətlərnı berip (1937-, 1968-, 1974- wə 1975-yilliri toqıruluq) əgəxküqilirini əzdurəqanlıqı eni kərünidu. «Kəzitiv Munari»dikilər «Burun nuroqun ixlarnı qüxənməptikənmiz» dəp, əzlirining burunqı hatalıqlirini aqlisa bolmaydu. Hudadin kəlgən həwər 100% toqıra bolidu. Təwrat dəwridə Huda Əz həlqigə «bexarət bərgüqilər» toqıruluq qıləqan əmr mundaq: — birsi bexarət bərgən bolsa, bexarəttiki məzmunning toqırılıqı 100%din təwən bolsa, uni qalma-kesək qilix kerək idi.

«Kəzitiv Munari» təxkilati baxqilarnı əlqəxkə saləqan «tik əlqigüq yip»ni («Amos» 7:7-9ni kərüng) əzlirini əlqəxkə salsa bolmamdu? Xu təxkilatning əzi sahta bir pəyətəmbər əməsmu?

Tətinqi so'aloqə keləyli: —

(p) Insanning rohi pəqət «nəpəs»limu?

«Kəzitix Munari» təxkilatining insanning təbi'ət-mahiyiti toq'ruluk təlimi xuki, «Insan bolsa pütünləy jismaniy bir məhluktur» — demək, ularning qarixi boyiqə insanning «rohıy həyati», «iqki dunyasi» bir jismaniy hələt, halas. Ular grek tilidiki «pnyuma» degən söz həm «psuhə» degən sözni mənıdax sözlər dəp qarap, ularning mənisini pəqət «nəpəs», «tinik» dəp qüxəndürıdu. Əməliyəttə grek tilidiki «pnyuma» degən sözning mənisi həm «roh» həm «nəpəs» degən ikki uqumni bildürıdu, «psuhə» degən söz «jan» yaki «iqki dunya» degən uqumni bildürıdu.

Əmma bu sözləрни Injil məlumatıdın təhlil kılsaq, «psuhə» degən sözning mənisi «hox», əs-hox», «jan»ni bildürıdu (həzirki zamandiki «psihologiyə» sözi xu sözdın kəlgən bolup, «insanning «psuhisi» («pishika»si)»ni tətqıkat kılıdıoqan pən degən mənıdə kollınılıdu).

Durus, grek tilıdä «pnyuma» degən sözning «nəpəs», «tinik» degən mənısimu bar. «Kəzitix Munari»ning təlimi boyiqə, adəm əlgəndə unıng «tinik»i yok bolıdu. «Əlgənlər uhlaydu» — demək, əlgüqılərdə həqkandak əs-hox bolmaydu, ular həqnemə bılməydu — mana bu ularning təlimıdur.

Bu təlimning mutlək hatalıqını Muxəddəs Kitabtiki nuroqun bətlərdın ispatlıoqılı bolıdu.

«Yarıtılıx» 1:26də insanlar «Hudaning sürət-obrazi»də yarıtılıoqan,

dəp o'quymiz. Andin 2:7də «Pərwərdigar Huda adəmni yərning topisidin yasap, həyatlik nəpəsini uning burnioğa puwlidi; xuning bilən adəm tirik bir jan boldi» dəp o'quymiz.

Mana muxu yərdə «həyatlik nəpəsi»ni, Huda Adəm'atimizning burnioğa puwlidi, u «tirik bir jan» boldi. Ibraniy tilida (grek tilioğa ohxax) həm «nəpəs» həm «roh» birla səz bilən ipadilinidu (ibraniy tilida «ru'ah»). Insan «Hudaning sürət-obrazi» boloaqqa, Hudada Roh bar boləjanikən, insandimu roh bolidu, əlwəttə.

«Pənd-Nəsihətlər» 20:27də «**Adəmning roh-wijdani** (ibraniy tilida «rohi») — **Pərwərdigarning qirioidur, u kəlbning hər bir təglirini təkxürüp pərək etər**» dəp o'quymiz.

«Roh» qiraol bolalaydu, lekin «nəpəs» hərgiz qiraol bolalmaydu.

Əzakiyal pəyoqəmbər «yengi əhdə» toqruluk wəhiy qobul kiləanda uningə: «**Mən silərgə yengi kəlb berimən, iqinglarəğa yengi bir roh salimən; teninglardiki tax yürəkni elip taxlap, mehrlik bir kəlbni ata kilimən. Mening Rohimni iqinglarəğa kirgüzüp, silərnəi əmr-pərmanlirim boyiqə mangozuzimən, həkümlirimni tutkuzimən, xuning bilən ularəğa əməl kilisilər**» deyilidu.

Adəmning rohi pəkət uning nəpəsi bolsa, undaқта Hudaning uningə «yengi bir roh»ni ata kilixining nemə hajiti?

«Markus» 2:8 biz Rəbbimiz toqruluk: «**Xu'an Əysa rohida ularning kəngülliridə xundaq gumaniy so'allarni qoyuwatқанlikini bilip**

yetip,...» dəp oquymiz.

Birsi öz «tinikida» qandakmu məlum ix toqruluk məlumatni qobul kilip wə uni bilip yetələydu?

Rəbbimiz kresttə əlginidə, u «**I ata! Rohimni qolungoşa tapxurdum**» dedi («Luka» 23:46).

Əgər roh pəqət «nəpəs» bolsa, «**qolungoşa nəpəsimni tapxurimən**» deyixning nemə əhmiyiti?

Istipan Rəb toqruluk guwah bərgənliki üqün qalma-kesək kilinoqanda «**I Rəb Əysa, mening rohimni qobul qiləaysən!**» dəp du'a kildi («Rosullarning pa'aliyətliri» 7:59)

Insanning rohi pəqət «nəpəs» bolsa, Rəbbimiz Əysaoşa uni qobul kilixni iltija kilixning nemə həjiti?

«Korintliklaroşa (1)» 2:11-12də insanning rohi toqruluk həm xundakla Hudaning Rohi toqruluk bəzi muhim həkikətlərnəni oquymiz: —

«**Qünki insanlarda, insanning kənglidikini bilgüqi xu insanning rohidin baxqa nərsə barmu? Xuningoşa ohxax, Hudaning rohidin baxqa, Hudaning kənglidikilirini bilgüqi yoktur. Əmma bizning qobul qiləinimiz bolsa bu dunyadiki roh əməs, bəlki Hudadin kəlgən Rohtur; dəl xundak boləoşqqa biz Huda tərripidin bizgə sehiylik bilən ata kilinoqan nərsilərnəni bilip yetələymiz.**».

Muxu yərdə «Pənd-nəsihətlər» 20:27də ayan kilinoqanoşa ohxax, insanning rohi uning əng yadroluk yeri bolup, uning «bilix funksiyilik

əzasi» ikənlikini kərimiz. Xuning bilən bir wakıtta biz yukuriki ayəttin kərələymizki, Hudaning wəhiyliri bolsa Uning Rohi arkilik biwasitə insanning rohiqa ata kilinidu (əlwəttə, məzkur insan Hudaning Rohidin «kayta tuquloqan» bolsa, yəni uningda «yengi bir roh» bolqan bolsa). Hudaning insan bilən alakilixixi bar bolsa «Roh bilən roh, uqrixixi» bolidu.

«Ibraniylarqa» 12:22-24də Hudaning muqəddəs bəndilirining «Zi'on teqi»qa kelixi bilən erixkən nurqun bəht-bərikətlər iqidə «**takamullaxturuloqan həkkanıy kixilərnin rohlirioqa** (kəlduk)» deyilidu.

Bu dunyadin kətkən, hazır «Zi'on teqi»da turuwatqan «həkkanıy kixilərnin rohliri» qandakmu ularning «tinikliri» bolsun?!

Grek tilidiki «pnyuma» («jan») degən səzgə kəlsək, Injildiki «Wəhiy» degən kitabning «bəxinqi peqət»i eqiloqanda, rosul Yuhanna təwəndiki mənzirini kərdi: —

«**Hudaning səz-kalami üqün wə izqil guwahlik bərgənliki wəjidin ɵltürülgənlərnin janlirini qurbangahning tegidə kərdüm. Ular qattik awaz bilən nida selixip:**

— Əy həkimmütlək İgimiz, muqəddəs wə həkikiy boluquqi! Sən qaqaqiqə yər yüzidə turuwatqanlarni sorak qilmay, ulardin kənimizning intikamini almayşən? — deyixətti.

Ularınin hər birigə birdin aq ton berildi. Ularqa, ɵzünglərgə ohxax ɵltürüldioqan kul-buradərliringlar həm kəringdaxliringlarning

sani toxquqə azoqinə waqit aram elixinglar kerək, dəp eytildi» («Wəhıy» 6:9-11)

Əgər ölüm wə tirilixning otturisida insanlarda heqkandaq əs-hox bolmisa, bu «janlar» kandaqmu Hudaqə ərkinlik bilən du'a qılalaydu, Hudamu kandaqsigə ularqə xunqə enik jawab qayturidu?

Buni kandaq qüxəndürisiz?

Əmdi bəxinqi so'aloqə kəldük: —

(t) «Məsihning ölümdin tirilixi həqiqiy jismaniy tirilix əməsmu?»

«Kəzitix Munari»ning «Məsih Əysaning tirilixi toqruluk nuroqun yildin beri təlimi mundaq: —

«Əysaning «tirilixi» həqiqiy mənidiki jismaniy tirilix əməs; gərqə körünüxtə uning teni bolqini bilən, əməliyəttə «tirilgən tən» əməs. U hərtürlük tənlərdə körüngən, xunga muhlisliri (məsilən Tomas) uni dərhal toniyalmioqan, hətta uning rast ikənlikigimu ixənmigən».

Ularning deginidək Rəbbimizning tirilixi pəkət Uning «rohı» yaki «jeni»ning birhil ayan qilinixi bolsa, undaqtə bundaqtə «tirilix»ni «tirilix» degili bolamdu? Yənə kelip, «Kəzitix Munari»ning deginidək: «Roh nəpəskə barawər» bolsa, «Uning nəpəsi tirildi» degili bolamdu? «Nəpəs» kandaqmu bir xəhs bolup körünsun? Bu zadi kandaq gəp?

«Yuhanna» 20:1-10də bizgə məlum qiliduki, Əysaning kəbrisi quruk idi. Uningda heqkandak jəsət yok idi. «Yuhanna» 2:21də Əysaning tirilixi toquruluk mundak oquymiz: —

«Əysa: — uxbu ibadəthanini quwuwətsənglar, Mən üq kün iqidə uni yengiwaxtin qurup qikimən, — dedi.

... Həlbuki, Uning «ibadəthana» degini Uning Əz tenini kərsətkənidi».

Demək, Uning teni (grek tilida «soma») qaytidin tirilidu; U Əzi uni tirildüridu.

Məsih Əysa tirilgəndin keyin Uning muhlisliroqə əzini ayan qiloqan birnəqqə kərünüxlirigə qarayli: —

«Wə ular bu ixlar üstidə səzlixiwatqanda, Əzi tosattin ularning otturisida pəyda bolup:

— Silərgə aman-hatirjəmlilik boləyay! — dedi.

Ular birər rohni uqrattukmu nemə, dəp hiyal qilip, aləqzadə boluxup wəhimigə qüxti.

U ularoqə:

— Nemigə xunqə aləqzadə bolup kəttinqlar? Nemixka kəlbinqlarda xək-guman qikip turidu? Qollirimoqə wə putlirimoqə qarap beqinqlar! Mening Əzüm ikənlikimni bilinglar! Meni tutup kərünqlar, rohning ət bilən səngiki yok, lekin Məndə barliqini

kərisilər, — dedi.

Wə xundak degəq put-qolini kərsətti. Ular huxluqtin ixəngüsi kəlməy həyranuhəs turoqinida U ulardin:

— Silərnin bu yərdə yegüdək nərsənglar barmu? — dəp soridi. Ular bir parqə belik kawipi wə bir parqə həsəl kənikini uningəya sunuwidi, u elip ularning aldida yedi» («Luqa» 24:36-43)

Buningdin Rəbbimizning jismaniy bir təndə, əməliy bir təndə tirilgənliki tehimu enik turmamdu? Nemixka U ularning kəz aldida birnərsə yəydu? Uning kərsiki aqtimu? Ularəya Əzini Mən bir «Roh» əməs, həkikiy «Mən» dəp ispatlax üqün əməsmu? U ularəya: **«Məning Əzüm ikənlikimni bilinglar! Meni tutup kərünglar, rohning ət bilən səngiki yok, ləkin məndə barliqini kərisilər»** dəydu. U kəndəktur birhil «rohıy kərünüx» əməstur. U nemixka «səngəklirim bar» dəydu? Əgər rosulliri pəkət bir «sirtki kərünüx»nila kərgən bolsa, undakta «səngəklər»ni tiləya elixning nemə həjiti? Səngək adəmning teni iqidə bolmamdu?!

Məsih tirilgəndin keyin Əzini muhlislirioya yənə bir kətim ayan kəloqinioya kərayli: «Yuhanna» 21:12də oquymiz: —

«— Kelinglar, naxta kilinglar — dedi. Muhlislarınin iqidin həqkim uningdin:

— Sən kim bolisən? — dəp soraxka petinalmidi. Qünki ular uning Rəb ikənlikini bildi» («Yuhanna» 21:12)

« — **Kelinglar, naxta qilinglar...**». Qiziq bir ix xuki, Muqaddas Kitabda birnəqqə yərdə mundak tərtip kərunidu: (1) tirilix; (2) «tirilix» məjizisidin keyin, Hudaning məmin bəndilirining pat-pat billə tamaklinixi.

Məsih Əysa kiqik bir qizqakni əlümdin tirildürgəndin keyin, u qizqakning ata-anisioğa uningğa birnərsə yegüzüxnə əmr qildi: — «**Əysa: — «Talita kumi» dedi. Bu səzning mənisə «Qizim, sanga eytimənkə, ornungdin tur» degənlik idi. Qiz dərhal ornidin turup mangdi... U ularğa bu ixni həqkimgə eytmaslikni kattik tapilidi, xundakla qizğa yegüdək birnemə berixni eytti**» («Markus» 5:40-43).

Əysa Məsih Lazarusni əlümdin tirildürgəndin keyin («Yuhanna» 11-bab), uzun ətməy biz Uning Lazarus həm uning a'ilisidikiliri, xundakla Əz muhlisliri bilən billə tamaklanoşinini kərimiz («Yuhanna» 12-babta).

Məsih tirilgəndin keyin, muhlisliridin ikkisi Emayus yezisioğa ketiwatqanda, U ularning yenioğa kelip, yolda ularğa həmrah bolup mungdixip mangidu, lekin ular uni tonumaydu. U ularning əyigə kirip mehman bolup olturoqanda, u qolioğa nan elip oxtup ularğa beridu — xu qaoqdila ular uni tonuydu. Nemə üqün U ular bilən tamakta billə bolidu? Bu Uning tirilixining həkikiy, jismaniy tən jəhəttin boləanlikini ispatlax üqün əməsmu? («Luqa» 24:30-31). Bu ix yənə rosul Petrus tərripidin alahidə təkitlinidu: —

«**Birak üqinqi küni, Huda Uni qayta tirildürüp namayan qildi. Birak həmmə kixilərgə əməs, pəkət Huda Əzi aldi bilən tallioğan**

guwahqilar, yəni U ʔl mdin tirilg ndin keyin Uning bil n h mdastihan bol n bizl rning arimizda namayan kildi» («Rosullarning Pa'aliy tliri» 10:40-41)

Bu guwahlik bolsa R b  ysa M sihning «h kikiy, jismaniy t nd  bol n tirilixi»ni t kitl x  q n berilg n  m smu?

R bbimizning tirild r lg n teni d rw k  bizning h zirki tenimizdin baxkiq , b k alahididir. U halio nq  tuyuksiz k r nidu, tuyuksiz  yayib bolidu. U halisa birn qq  hil siyaqta k r n l ydu; yukirida, ikki muhliska Ema'uska baro n yolda k r ng nd  «**Bu ixlardin keyin, U ularning iqidiki yezio a ketiwatqan ikk yl ng  baxka siyaqta k r ndi**» d p o quymiz. «Markus» 16:12). Nemixka Uni tonuyalmaydu? Uning k r n xi baxkiq  bol nliki t p ylidinmu? Yak, halkilik m sil  xuki, «**Ularning k zliri Uni tonuxtin tutuldi**» («Luqa» 24:16)

Injilda baxka y rl rd  «**Ular uning R b ik nlikini bildi**» d p o quymiz (m sil n, «Yuhanna» 21:12d )

Tirilg ndin keyin M sih Magdallik (Majdallik) M ry mg  k r ng nd , uningo a «**Manga esilmio in!**» d p buyrudi («Yuhanna» 20:17). Nemixka «Manga esilmio in!» d ydu? «Bir roh», «bir n p s»ni tutux, yaki uningo a esilix mumkinmu?

M sih d pn  kilino an k br  h ziro iq  quruktur. Nemixka quruk? Uning teni n g  k tti? Nemixka bax ka inlar w  aqsakallar para berip «Muhlisleri uning j sitini o qrilap k tti» d p g p tarkitidu?

Rəbbimiz dərhəqiqətən təndə, jismaniy jəhəttin ölümdin tirildi; u yənə təndə, jismaniy jəhəttin «Zəytun teqi»din asmanoğa kətürüldi; u kətürülgəndə muhlislarning yenida turoqan ikki pərixtning səzliri boyiqə «**Xu Əysaning asmanoğa qandaq kətürülginini kərgən bolsanglar, yənə xu halda qaytip kelidu**» – U həqiqiy bir təndə qaytip kelidu; Zəkəriya pəyoqəmbər bexarət bərgəndək «**Uning putliri xu küni Yerusalemning xərkiy tərripining əng aldi bolqan Zəytun teqida turidu**». Demək, U qaysi yərdin kətürülgən bolsa, U xu yərgə, yəni «Zəytun teqioğa» qaytip kelip, towa qiloqan Isra'il həlkini düxmənliridin kutquzidu.

(«Luka» 50:24-51, «Rosullarning pa'aliyətleri» 1:9-12, «Zikiriya» 3:14-4ni wə xuningoğa munasiwətlik bolqan «Əzakiyal» 11:23nimu kəring).

Hulasə

«Kəzitix Munari» təxkilatining sahta pəyoqəmbər tərripidin bərpa qilinoqanliqini, uning aldamqilik hizmitining sahta pəyoqəmbərlər həm sahta təlim bərgüqilər tərripidin dawam qilinoqanliqini ispatlax üqün, yukirida ularning əhkam-təlimliridin biz pəkət birnəqqə həlkilik nuqtini tallap təhlil qilduk. Rəbbimiz bizgə agahlanduroqandək («Matta» 7:15, 24:11) ahirki zamanda «**Nuroqun sahta pəyoqəmbərlər məydanoga qikip, nuroqun kixilərnə azduridu**»; «Kəzitix Munari» dəl xulardin biridur. Rəbbimiz oqurmənni barliq aldamqiliktin, barliq yaloqanqiliktin kutquzup, əjayib mehri-xəpkiti bilən uni qarangoqulukning

padixahlikidin Əzining tilsimat yoruklukioja kutkuzoqay! Izdinxingizni, Rəb Əysa Məsihning uluqlukini, Uning kim ikənlikini həqiqətən bilip yetixingizni tosaloqoja qarimay dawamlaxturoqaysiz; U pərixətə əməs, toluq Huda, Hudaning Ooqli, həm toluq insandur; wə u toluq Huda wə toluq insan boloaqqa, Uning krestka mihlinip boləjan kurbanliqi mukəmməl bolup, u barliq insanlarni gunahlıridin yuyalaydu wə barliq insanlarni gunahning küq-қudritidinmu kutkuzalaydu.

Pəqət toluq Huda wə toluq insan boloaqqa, U «Bax kaşin» süpitidə «**Əzi arқilik Hudaning aldioja kəlgənlərnı üzül-kesil kutkuzuxka Qadir**» wə xundaqla «**Huda bilən insanlar arisida birdinbir kelixtürgüqi**»dur. Nijatliq bolsa pəqət Uni Uning Rohi arқilik biwasitə tonuxtın wujudka qıkidu.

«**Mənggülik həyat xuki, birdinbir həqıkiy Huda — Seni wə sən əwətkən Əysa Məsihni tonuxtın ibarəttur**» («Yuhanna» 17:3).